

زنان سرپرست خانوار بازیچه بازی‌های سیاسی!

در شرایطی که زنان سرپرست خانوار زیر فشار مضاعف روانی و اقتصادی استخوان خرد می‌کنند مجلس دهم در روزهای پایانی عمرش به دنبال تصویب طرح افزایش سن ازدواج با سوءاستفاده از آنهاست

هم مادر است و هم پدر. شانه‌های نحیفش زیر بار سنگین زندگی خم شده اما همچنان چون سسروی سرفراز ایستاده تا میبادا تندباد ناملایمات زندگی گزند ی به فرزندانش برساند. دستانش خیلی شبیه دستان زنان دیگر نیست. دستانش را

که در دست می‌گیری، خشوتنی مردانه حس می‌کنی. خودش هم شبیه دیگر زنان نیست. شبیه تمام زنانی که می‌شناسیم زن خانه است. مادر و حتی گاهی همسر است اما او یا دیگر زنان یک فرق مهم دارد. او ناگزیر است در کنار مادری، مرد خانه‌اش هم باشد. به همین خاطر اغلب اوقات روزها مردانه برای آنکه نانی بر سر سفره خانواده‌اش بیسورد کار می‌کند و شب‌ها در لباس مادرانه‌اش فرومی‌رود. زنان سرپرست خانوار حالا حدود ۳ میلیون و ۶۰۰ هزار نفر از جمعیت کشدسور را تشکیل می‌دهند؛ جمعیتی که نسبت به ۱۰سال گذشته ۸۶ درصد رشد داشته است. رشد جمعیت زنان سرپرست خانوار موضوعی چندوجهی است که به دلایل مختلفی همچون طلاق، بهره‌برداری قرار گیرند و کسی به فکر حل مشکلات و پر داشتن باری از دوش آنان نباشد. این بار هم فراکسیون زنان مجلس در آخرین روزهای کاری‌اش سناریوی تازه‌ای را با دستاو یز قرار دادن زنان سرپرست خانوار به راه انداخته است. سناریوی گره زدن کودک همسری به افزایش آمار زنان سرپرست خانوار!

اینکه یک زن، سرپرست خانواده‌اش شود دلایل متعددی دارد. برخی از زنان سرپرست خانوار به دلیل طلاق و جدایی سرپرست خانوار شده‌اند و برخی دیگر به واسطه فوت همسرشان ناگزیر شده‌اند مسئولیت نان‌آوری خانواده را هم به عهده بگیرند. گروهی از این زنان دخترانی هستند که از سن مناسب ازدواج عبور کرده‌اند و ناگزیرند خودشان گلیم خود را از آب بیرون بکشند و گاهی وقت‌ها از پدر و مادر پیرشان هم حمایت کنند. گروه دیگر هم زانی هستند که همسر دارند اما شوهرشان به دلایلی از کار افتاده شده و آنها مسئولیت خانواده را بر عهده گرفته‌اند. در نهایت برخی زنان هم هستند که شوهر دارند اما شوهری معتاد یا زندانی که نه فقط یار شاطرشان نیست که بار خاطرشان است و آنان برای حفظ زندگی و خانواده مجبورند سرپرستی خانواده را به عهده بگیرند. زنانی که برای توقف چرخه آسیب‌های اجتماعی باید حمایت شوند تا یا آن قدر توانمند شده که بدون چالشی جدی زندگی‌شان را اداره کنند یا با ازدواج مجدد دوباره به زندگی عادی بازگردند. در این میان آنچه به این زنان کمک نمی‌کند گره زدن آنها و مشکلاتشان با مطلع سیاسی است اما برخی چهره‌ها در راستای به ثمر رساندن خانوار را به موضوع «کودک همسری» گره بزنند. این در حالی است که طبق آخرین آمار منتشر شده از سوی سازمان ثبت احوال کمترین میزان طلاق به گروه سنی زیر ۱۵ سال اختصاص دارد و از میان ۲۲۴ ازدواج ثبت شده برای گروه سنی زیر ۱۵ سال در سال ۹۷، تنها ۵ مورد منجر به جدایی شده است. بر این اساس گره زدن ماجرای افزایش زنان سرپرست خانوار به کودک همسری حق و حقوق زنان سرپرست خانوار را بیش از پیش به حاشیه می‌برد و وقت و انرژی‌ای که می‌تواند صرف مباحث مرتبط با توانمندی و حمایت از این زنان در قالب بیمه یا طرح‌های خوداشتغالی باشد را صرف موضوعاتی می‌کند که تنها خوش خدمتی به برخی نهادهای بین‌المللی استند نه چالش‌های واقعی در ادامه ابعاد این موضوع را بیشتر مورد واکاوی قرار می‌دهیم.

۴۶ درصد زن سرپرست خانوار تحت پوشش کمیته امداد بالای ۷۱سال دارند
آن طور که فاطمه رهبر معاون سابق حمایت و سلامت خانواده کمیته امداد به «جوان» می‌گوید، حدود یک میلیون زن سرپرست خانوار تحت حمایت این نهاد قرار دارند که بیش از ۴۸ درصد آنها سالمند هستند و عملاً توانمندسازی به معنای واقعی کلمه برای‌شان شدنی نیست و لذا صرفاً تلاش می‌شود از خدمات حمایتی بهره‌مند شوند.

فشار روانی مضاعف به زنان سرپرست خانوار

فرهاد غلامی روانشناس درباره چالش‌های زنان سرپرست خانوار به «جوان» می‌گوید: «در جامعه امروز شاید خیلی از خانم‌ها شافل باشند اما شافل بودن یک زن در کنار همسرش با شراکت و احساس امنیت همراه است اما یک زن سرپرست خانوار باید به تنهایی تمام بارهای زندگی را بر دوش بکشد و نگاه‌های خاصی که در جامعه ما وجود دارد فشار روانی مضاعفی را به این زنان وارد می‌کند.»
سونا به تأکید وی بحث کار کردن و مهارت داشتن زنان در جامعه امری منفی تلقی نمی‌شود اما نمی‌توان این مسئله را التکار کرد ۱۴درصد زنان سرپرست خانوار تحت حمایت کمیته امداد بین ۲۱ تا ۴۰ سال، ۱۲/۵ درصد بین ۴۱ تا ۵۰، ۱۷ درصد بین ۵۰ تا ۶۰ و ۳۶درصد بیش از ۷۱سال است.

زن سرپرست خانوار زیر ۱۸سال ندارد!

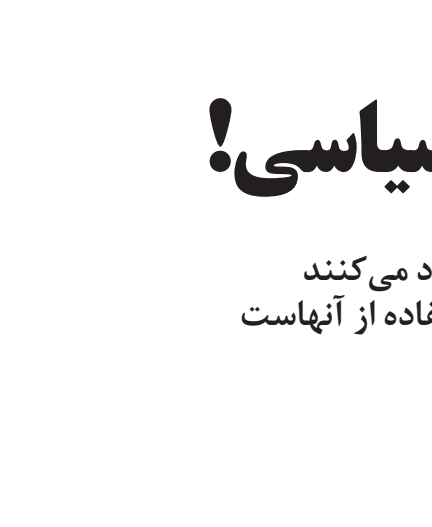
بر این اساس درصد ناچیزی از زنان سرپرست خانوار تحت حمایت کمیته امداد در سنین پایین قرار دارند یعنی ۱۴ درصد و البته سن آنها بین ۲۱ تا ۴۰سال است و نمی‌توان زنان سرپرست خانواری که تحت پوشش این نهاد حمایتی قرار دارند را در گروه کودک همسرها قرار داد. حدود ۲۵۰ هزار نفر از بانوان سرپرست خانوار هم تحت پوشش بهزیستی هستند. این گروه از زنان سرپرست خانوار نیز اغلب در گروه سنی زیر ۱۸سال قرار ندرند. بر همین اساس کارشناسان وقتی می‌خواهند دلایل افزایش زنان سرپرست خانوار را برشمرند اغلب دلایلی همچون افزایش طلاق و جدایی را اصلی‌ترین دلیل می‌دانند و در زیر مجموعه دلایل جدایی زوج‌ها هم اعتیاد حرف اول را می‌زند. به عبارت دیگر رشد اعتیاد در جامعه موجب شده تا زنان به‌واسطه جدایی یا مشکلات شوهر معتاد و بدسر پرست، سرپرست خانوار شوند. در این میان ارتباط دادن افزایش آمار زنان سرپرست خانوار با موضوع کودک همسری، امری است که تنها برخی اعضای فراکسیون زنان مجلس دهم از پس آن برمی‌آیند! آن‌هم در شرایطی که زنان سرپرست خانوار یا چالش‌هایی جدی دست و پنجه نرم می‌کنند.

منحنی افزایشی حرکت کند. به گفته وی طبق آخرین آمار از هر ۱۰ ازدواج ۸ ازدواج منتهی به جدایی می‌شود و در این میان بدبختی است که آمار زنان سرپرست خانوار رشد داشته باشد.

رشد آسیب‌های اجتماعی با رها کردن زنان سرپرست خانوار

بهجت یزدخواستی جامعه‌شناس هم افزایش تعداد زنان سرپرست خانوار در کشورمان را یکی از مصادیق آسیب‌های اجتماعی به شمار می‌آورد و می‌گوید: «چالش‌هایی که در مسیر این بانوان وجود دارد بستگی به شرایط جامعه دارد. در یک جامعه سالم، زن سرپرست خانوار نه فقط از سوی مردم درک می‌شود بلکه دوچندان مورد احترام قرار می‌گیرد چراکه این زنان پویا هستند و علاوه بر

درصد ناچیزی از زنان سرپرست خانوار تحت حمایت کمیته امداد در سنین پایین قرار دارند

یعنی ۱۴ درصد و البته سن آنها بین ۲۱ تا ۴۰سال است و نمی‌توان زنان سرپرست خانواری که تحت پوشش این نهاد حمایتی قرار دارند را در گروه کودک همسرها قرار داد. حدود ۲۵۰ هزار نفر از بانوان سرپرست خانوار هم تحت پوشش بهزیستی هستند. این گروه از زنان سرپرست خانوار نیز اغلب در گروه سنی زیر ۱۸سال قرار ندارند. بر همین اساس کارشناسان وقتی می‌خواهند دلایل افزایش زنان سرپرست خانوار را برشمرند اغلب دلایلی همچون افزایش طلاق و جدایی را اصلی‌ترین دلیل می‌دانند و در زیر مجموعه دلایل جدایی زوج‌ها هم اعتیاد حرف اول را می‌زند. به عبارت دیگر رشد اعتیاد در جامعه موجب شده تا زنان به‌واسطه جدایی یا مشکلات شوهر معتاد و بدسر پرست، سرپرست خانوار شوند

ایفای نقش‌های زنانه خود نقش‌های مردانه را هم پذیرفته‌اند و در دو جبهه فعالیت می‌کنند اما اگر جامعه‌ای سالم نباشد این زنان با چالش‌های جدی مواجهند و متأسفانه در جامعه امروز ما به دلایل بیروزی برخی انحرافات اجتماعی این زنان با مشکلات مضاعفی مواجهند.»

بنا به تأکید وی در کشورهای اروپایی دولت‌ها موظفند برای افرادی که به دنبال اشتغال هستند شغل پیدا کنند و اگر دولت نتواند شغل مناسب این افراد را برایشان پیدا کند برای آنها به اندازه رفح نیازهای اساسی‌شان مقرری تعیین می‌کند تا آنها به انحراف کشیده نشوند اما رها کردن زنان سرپرست خانوار به عنوان زنان آسیب‌دیده یا در معرض آسیبی که حمایت خانواده و همسر را ندارند موجب می‌شود این خانم‌ها در معرض انواع و اقسام آسیب‌ها قرار گیرند.

سناریوسازی برای تصویب کودک‌همسری!

کارنامه مجلس دهم، ودولت در حوزه زنان سرپرست خانوار کارنامه قابل قبولی نماند. چند روز پیش هم معصومه آقاپور علیشاهی نایب رئیس فراکسیون زنان مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با خاتمه ملت با اشاره به اینکه میانگین سنی زنان سرپرست خانوار بین ۱۸ تا ۶۰سال است، افزایش زنان سرپرست خانوار را این‌گونه تحلیل کرده است: «متأسفانه کودک همسری یکی از عوامل رشد زنان سرپرست خانوار در سنین کم است؛ در برخی از مواقع دختران ۱۴ و ۱۵ساله در بعضی از شهرستان‌ها و روستاهای بی‌بیم به هزینه خانوار را به دوش می‌کشند.»

آقاپور علیشاهی کودک همسری را یکی از دلایل رشد زنان سرپرست خانوار دانسته و تأکید کرده است: «کودک همسری می‌تواند مقدمه‌ای برای شروع معضلات دیگر از جمله زنان سرپرست خانوار باشد در این زمینه بیش از مسائل اقتصادی مسائل فرهنگی مدنظر قرار می‌گیرد.»

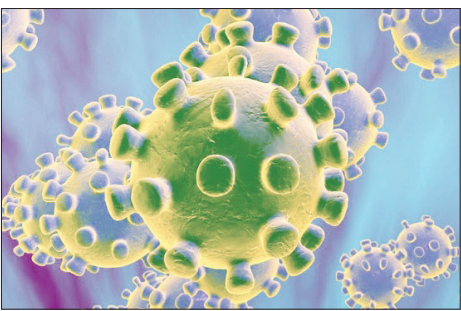
از نگاه نماینده مردم شبستر در مجلس شورای اسلامی گرفتن شیربها از قدیم‌الایام بهانه‌ای برای ازدواج دختران در سنین کم در خانواده‌هایی که شرایط اقتصادی نامناسب داشته‌اند، بوده که به تازگی وام ازدواج هم تشویقی بر رشد این ازدواج‌ها در مناطق محروم شده است. دو عامل اقتصادی و فرهنگی دلیلی بر رشد آسیب‌های اجتماعی از جمله زنان سرپرست خانوار است.

این سناریو از سوی زهرا رحیمی مدیرعامل جمعیت امام‌علی(ع) دنبال شد و وی در اظهار نظری از کاهش معنادار سنن زنان سرپرست خانوار به ۱۵سال خبر داد و اعلام کرد «نان سرپرست خانوار سن‌شان شامل ۱۸ تا ۶۰سال می‌شود اما در بعضی از استان‌هایی که کودک‌همسری شایع است، زنانی با سن ۱۴ تا ۱۵سال هم سرپرستی خانواده را به دوش می‌کشند.»

دست و پا زدن در دقیقه ۹۰

گره زدن ماجرای افزایش زنان سرپرست خانوار با موضوع ازدواج در سنین پایین اما سناریویی است که مجلس دهم در شمارش معکوس خود برسای به ثمر رساندن طرح افزایش سنن ازدواج طراحی کرده است چراکه طبق آمار رسمی سازمان ثبت احوال، سال گذشته ازدواج‌های گروه سنی زیر ۱۵سال کمترین میزان طلاق را تجربه کرده‌اند و از ۳۲۴ازدواج ثبت شده برای این گروه سنی تنها ۵طلاق رخ داده است. این در حالی است که گروه سنی ۳۱ تا ۴۰سال با ۷۰هزار و ۵۸۸جدایی از ۱۱۹هزار و ۹۶۰ ازدواج بیشترین آمار جدایی را به خود اختصاص داده‌اند. اوضاع جدایی‌ها در گروه‌های سنی بالاتر هم چندان مناسب نیست. بر این اساس تئوری ارتباط افزایش تعداد زنان سرپرست خانوار با کودک همسری، موضوعی است که از هر زاویه‌ای به آن نگاه کنید نمی‌توانید ارتباطی برایش تصور کنید. صرف وقت و انرژی و جریان‌سازی برای این ماجرا اما تبعات منفی دیگری هم دارد؛ دور کردن فضای جامعه از واقعیت‌هایی همچون چالش‌های زنان سرپرست خانوار برای اشتغال، بیمه، تربیت فرزندان و ده‌ها و صدها مشکل دیگری که باید دقایقی کنار یکی از این شیرزنان سپری کنید تا چالش‌هایشان را در یابید.

در چنین شرایطی مجلس به جای آنکه انرژی‌اش را روی تصویب طرح‌ها و لوائح حمایتی از خانواده و زنان سرپرست خانوار بگذارد در دقیقه ۹۰هم تلاش می‌کند تا طرح افزایش سن ازدواج را به هر بهانه‌ای به تصویب برساند.

مدیریت مادرانه

برای پیشگیری از بروز بیماری کرونا

چند توصیه به مادران برای بالا بردن ایمنی بدن اعضای خانواده

حضورشان، نگاهشان انگار آبی است بر آتش اضطراب و تشویش. زنان در وجودشان احساس مادرانه‌ای پنهان دارند چه مادر باشند و چه مادر نباشند. شاید به همین خاطر است که اغلب پرستاران زن هستند چراکه صدای زنانه و آرامش وجودی مادرانه پرستاران نقشی بی‌بدیل در کمک به بیماران برای فائق شدن بر درد و رنج بیماری دارد. حالا هم یک ویروس مهاجم به کشور ما وارد شده و برای بیمار کردن مردم خودش را به آب و آتش می‌زند. ظاهراً ویروس کرونا بیشتر به سراغ مردان می‌رود تا زنان و آمار بیماران کرونایی در میان مردان بیشتر است اما زنان در این مهار بحران هم مانند اغلب بحران‌ها و چالش‌ها نقشی مهم دارند. مادرانی که با تدابیر مختلف در مسیر حفظ بهداشت و بالا بردن ایمنی بدن خانواده با انتخاب سبذ غذایی درست می‌توانند در پیشگیری از ابتلای اعضای خانواده خود به ویروس کرونا نقشی مهم و تأثیر گذار داشته باشند. اما ببینیم نقش زنان و مادران در کنترل و پیشگیری از ویروس کرونا چه می‌تواند باشد؟

سلامتی امری است که در سایه دو موضوع مهم دیگر حاصل می‌شود؛ یکی سلامت روان و آرامش روحی و دوم تغذیه مناسب و زنان در هر دو مورد می‌توانند نقشی اثر گذار داشته باشند چراکه مادران در خانواده با ایفای نقش محوری خود اثر مهمی در سلامت روان و برقراری آرامش در کانون خانواده دارند. بنا به تأکید پزشکان و نتیجه مطالعات و پژوهش‌های مختلف، استرس و اضطراب می‌تواند سیستم ایمنی بدن را تا حد زیادی ضعیف و افراد را آماده پذیرش بیماری کند. در گزارش‌های منتشر شده درباره همه‌گیری کرونا در چین برخی متخصصان این شیوع گسترده را به اضطراب و تشویشی که در برابر آن ایجاد شده بود ربط می‌دهند و معتقدند این نگرانی سیستم ایمنی بدن چینی‌ها را تضعیف کرده و آنها را برای پذیرش بیماری آماده کرده بود.سیستم ایمنی از تباط مستقیم با توسعه بیماری‌ها و از جمله بیماری کرونا و با توژن‌های مختلف دارد و استرس و اضطراب باعث تضعیف سیستم ایمنی می‌شود و بیماری را توسعه می‌دهد. بنابراین مادران در خانواده علاوه بر اینکه نقش مهمی در ترغیب ابتاده به رعایت مسائل و نکات بهداشتی دارند می‌توانند با ایجاد آرامش و اطمینان در خانه و در میان اعضای خانواده به تقویت سیستم ایمنی آنها کمک کرده و آنها را برای مقابله با ویروس کرونا ایزوله کنند. علاوه بر نقش زنان و مادران در برقراری آرامش در خانه، مادران مسئولیت تنظیم سبذ غذایی و کنترل تغذیه اعضای خانواده را نیز به عهده دارند.

به گفته جلال‌الدین میرزازار رئیس انجمن تغذیه ایران شاه‌کلید پیشگیری از ابتلا به کرونایوروس افزایش تقویت سیستم ایمنی و دفاعی بدن از طریق تغذیه سالم و اصلاح سبک زندگی است. وی معتقد است رعایت اصول تغذیه سالم می‌تواند تا ۵۵درصد از بار بیماری‌ها را در آینده کاهش دهد.

اهمیت این موضوع را هنگامی بهتر متوجه می‌شویم که بدانیم طبق آمارهای منتشر شده حدود ۲۴ تا ۲۸درصد بیماران بستری در بیمارستان‌های ایران دچار سوءتغذیه هستند و همین مسئله موجب می‌شود تا مدت زمان بستری بیمار شده، درمان را با اختلال جدی مواجه می‌کند و هزینه‌های مادی و معنوی زیادی به بیمار و خانواده بیمار تحمیل می‌کند.افزایش فعالیت فیزیکی ۲۰، ۳۰ دقیقه پیاده‌روی در روز، خواب کافی و پرهیز از اضطراب اصولی است که برای اصلاح سبک زندگی و مقابله با ویروس کرونا و یا هر بیماری واگیر و غیرواگیر دیگری توصیه می‌شود و این مهم با مدیریت مادرانه امکانپذیر است.

مادران خانواده می‌توانند با فراهم آوردن سبذ غذایی سالم برای اعضای خانواده ایمنی بدن آنها را بالا ببرند به خصوص اینکه طبق توصیه متخصصان تغذیه برای مقابله با این ویروس باید به شیوه طبخ بیش از پیش توجه شود.

مادران و زنان خانه‌دار می‌توانند با رعایت شرایط پخت غذای سالم و بهداشتی، خودداری از مصرف غذاهای نیمه‌پخته مانند گوشت، مرغ، ماهی، تخم‌مرغ عسلی و کم کردن مصرف سرخ کردنی‌ها و فست‌فودها و ترغیب اعضای خانواده به استفاده از غذاهای خانگی به سلامت آنها کمک کنند. علاوه بر این توصیه می‌شود برای حفظ ارزش مواد غذایی، از زمان‌های پخت خیلی طولانی برای خوراکی‌ها پرهیز کنیم. همچنین مادران با ترغیب اعضای خانواده به مصرف صبحانه‌های کاملی مانند عدسی، لوبیا، تخم‌مرغ و استفاده بیشتر از سبزیجاتی مانند هویج و کدو حلوائی یا حبوبات، سلامت و ایمنی بدن اعضای خانواده را بالا ببرند تا به ویروس کرونا مبتلا نشوند و اگر مبتلا شدند بتوانند این ویروس را به راحتی شکست دهند. علاوه بر اینها توصیه می‌شود این روزها بیشتر در خانه بمانیم چراکه خانه امن‌ترین نقطه دنیاست و این روزها مادرهاست که امن‌ترین نقطه دنیا را به شادترین و مفرح‌ترین نقطه دنیا تبدیل کنند.

دلالت‌ها

شروط طلاق از طرف زن

در چه شرایطی زن می‌تواند تقاضای طلاق کند؟

طلاق از طرف زن در سه صورت امکان پذیر است:

۱- دوام زوجیت موجب عسر و حرج و مخاطرات جانی، مالی، حیثیتی و غیره برای زن داشته باشد، در این صورت زن به استناد ماده ۱۱۴۶ ناظر به ماده ۱۱۳۰قانون مدنی می‌تواند از محاکم مربوطه تقاضای طلاق را درخواست کند.

بنابراین قانون حق طلاق را در صورت کراهت به شوهر و عسر و حرج و مخاطرات جانی و مالی و حیثیتی پس از اثبات آن به زوجه اعطا نموده است که می‌تواند بر حسب مورد به داد‌گاه خانواده مراجعه و حکم طلاق از طرف زن را پس از بررسی دریافت نماید.

۲- شرط و کالت در طلاق، به این معنا است که مرد اختیار خود در طلاق دادن زن را به خود زن واگذارد می‌کند تا او بتواند ر آسأ خود را طلاق دهد.

۳- در عقد نکاح شروط دوازده‌گانه‌ای وجود دارد که اگر شوهر این شروط را امضا کرده باشد در صورت رعایت نکردن هر یک از شروط مذکور، زن با استناد به آنان می‌تواند از داد‌گاه درخواست طلاق کند.